

Hoe zit het nu met die depositoverzekering?

2013/14

11 | 04 | 2013

 MENSEN

 WELVAART

 BESCHERMING

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Er is een storm in dit land opgestoken over Europees Commissaris Olli Rehn's voorstel om grote spaarders mee te laten betalen indien een bank ten onder gaat. De discussie over de depositogarantie legt vooral bloot dat velen de realiteit niet kennen.

Waarover gaat het? Een depositogarantiestelsel beschermt tot op zekere hoogte het spaargeld van de rekeninghouders op het ogenblik dat een financiële instelling de rekening niet kan nakomen. Een

van de hoofdredenen van een dergelijke bescherming is dat deposanten weinig geneigd zijn om na te gaan wat de bank met hun spaarcents doet. Economen spreken van asymmetrische informatie omdat spaarders meestal niet kunnen beoordelen hoe risicovol het beleid van de bankbeheerders is. Feitelijk wordt er dus van uitgegaan dat het een groep is die kwetsbaar is en wordt de controle overgedragen naar de toezichthouder van de financiële sector. Bovendien wil men verhinderen dat overhaast

gedrag van weinig of slecht geïnformeerde depositanten verkeerdelijk tot een massale opvraging leidt en zo indirect het faillissement veroorzaakt van gezonde instellingen. Een belangrijk tegenargument is dat dergelijke verzekering ertoe leidt dat men minder belang hecht aan de gezondheid van de bank en alleen voor de hoogste rentetarie-

den regelmatig grote ontsporingen heeft gekend.

Er moeten steeds voldoende belanghebbenden overblijven die er baat bij hebben om de risicoposities van de bank te beoordelen. In eerste instantie moeten de aandeelhouders van de banken deze rol vervullen maar die bleken in het verleden in slaap gewiegd te zijn door goedgegelovige praatjes over “goede huisvadersaandelen”. Al verscheidene malen is het Belgisch parlement tot de conclusie gekomen dat een structuurwijziging van het bankstelsel zich opdringt met een opsplitsing van spaar –en investeringsbanken. Het wordt tijd dat dit effectief wordt uitgevoerd om enerzijds het spaargeld veiliger te maken en anderzijds het impliciet subsidiëren van speculatie een halt toe te roepen. Als politici vandaag uit de lucht komen vallen alsof ze niet allang wisten dat een garantie tot 100.000 euro evident ook betekent dat erboven geen staatswaarborg geldt, dan komt bovendien een andere vraag boven. Hoe komt het dat bij de toezichhouders die onder hun ogen heel het Belgisch banksysteem zagen imploderen met notoire gevallen als Dexia en Fortis geen verantwoordelijkheden gesteld werden? Wat is de garantie dat ze volgende keer beter bij de les zullen blijven als uit dergelijk fiasco besloten wordt dat niemand verantwoordelijk is?

“Een overheid kan niet straffeloos virtuele beloftes blijven maken waarvan iedereen weet dat ze nooit gehonoreerd kunnen worden.”

ven gaat. Ook bankiers blijken historisch gezien meer risicovolle investeringen aan te gaan als ze weten dat noch zij, noch de klanten de eventuele verliezen moeten dragen.

De oplossing om een depositogarantie van 100.000 euro te handhaven is dus een evenwichtsoefening tussen bovenstaande elementen. Het moet gezegd dat het nooit de bedoeling kan zijn dat klanten in slaap gewiegd worden over de verantwoordelijkheid die hun bank draagt om zorgzaam met hun centen om te springen. De individuele klant heeft dan misschien geen invloed op het beheer van de bank, hij kan wel van bank veranderen indien de waarden van de bank hem tegen de borst stuiten. Het gaat uiteindelijk om zoveel mogelijk “checks and balances” te introduceren in een systeem dat in het verle-

Een belangrijk element is dat het

garantiestelsel zijn geloofwaardigheid behoudt. Dit impliceert dat de depositohouders ervan overtuigd te zijn dat het stelsel na een bankfaillissement ook effectief in staat is om uit te betalen. Uiteindelijk kan een overheid ook niet straffeloos virtuele beloftes blijven maken waarvan iedereen weet dat ze nooit gehonoreerd kunnen worden. Dit werpt wellicht ook een ander licht over de discussie over de schuldgraad van vele Europese staten. Overigens blijken ook heel weinig beleidsmakers op de hoogte dat de Belgische depositobescherming ondernemingen uitsluit met meer dan 100 werknemers (en zelfs vanaf 50 indien andere voorwaarden voldaan zijn).

Uiteraard kan men in België altijd het debat op gang trekken om de depositogarantie te verhogen tot bijvoorbeeld 200.000 euro. De vraag stelt zich wel in hoeverre dit in lijn ligt met de andere ambitie om naar een Europese Bankenuïe te gaan met een geharmoniseerd stelsel. Er zijn immers genoeg landen in de Eurozone waar dergelijke belofte enkel virtueel zal zijn. Als de boodschap aan de spaarder is dat hij geen enkele aandacht moet geven aan de kwaliteit van zijn instelling, dan moet men ook niet verrast zijn

dat hij finaal bij een IJslandse cowboybank terecht komt.

Hopelijk is het wel zo dat in het politiek debat niet alleen voor de bühne gespeeld wordt om zich sympathiek in de aandacht te brengen en om achteraf de zwarte piet aan Europa door te schuiven omdat daar misschien een beslissing genomen wordt met meer realiteitszin. De essentie blijft dat banken solide genoeg gemaakt moeten worden zodat we niet voor de keuze geplaatst worden tussen de pest en de cholera en te moeten kiezen om het vergokte geld te laten ophoesten door spaarders dan wel belastingbetalers. Daarvoor moet echter een strijd gevoerd worden tegen de aan de gang zijnde normvervaging in financiële aangelegenheden.

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom Itinera Institute, een onafhankelijke denktank voor duurzame economische groei en sociale bescherming

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.